

EUROPESE VARKENSHOUDERIJ: NEDERLAND IS GOEDE MIDDENMOTER

Arjan Wisman

In de Europese varkenshouderij zijn de verschillen in structuur, resultaten en inkomens groot. Hierna worden de resultaten van gesloten varkensbedrijven in zes landen/regio's vergeleken: Nederland, België, Denemarken, Spanje, de Duitse deelstaat Nedersaksen en Bretagne in Frankrijk. Deze regio's behoren tot de belangrijkste gebieden met varkensvleesproductie in de EU. Vooral Denemarken, Bretagne en Spanje kunnen als directe concurrenten van de Nederlandse varkenshouderij worden gezien.

<i>Tabel 1 Resultaten en inkomens op gesloten varkensbedrijven, gemiddeld van 1995-1999 (bedragen in euro, excl. BTW)</i>						
	Nedersaksen	Bretagne	België	Nederland	Denemarken	Spanje
Aantal vertegenwoordigde bedrijven	600	2.500	2.600	2.000	2.400	2.200
Aantal zeugen	123	191	162	278	236	147
Aantal vleesvarkens	322	1043	856	1120	790	597
Hectare cultuurgrond	36	35	13	13	66	27
Totaal opbrengsten	188	426	295	450	386	213
waarvan subsidies (%)	6	3	3	0	7	2
Totalekosten	225	430	283	484	413	209
voerkosten	76	215	155	232	159	125
waarvan intern verkeer (%)	13	4	2	1	15	0
arbeid	48	44	46	64	77	27
rente en pacht	30	32	22	51	68	17
afschrijvingen	19	38	22	49	37	11
Opbrengsten/kostenverhouding (%)	83	99	104	94	94	101
Netto toegevoegde waarde per bedrijf	42	68	80	86	114	46
Gezinsinkomen uit bedrijf (per gezinsarbeidskracht)	16	20	44	29	30	26
Bron: ILB-CCE-DG Agri; bewerking LEI.						

Grote verschillen in structuur

Het gemiddelde Nederlandse gesloten varkensbedrijf hield in de tweede helft van de jaren negentig gemiddeld bijna 300 zeugen en 1.100 vleesvarkens. Vooral de bedrijven in Nedersaksen en Spanje waren in die periode gemiddeld veel kleiner (zie tabel 1). De bedrijven in Bretagne en in België hebben in verhouding tot het aantal zeugen meer vleesvarkens dan de Nederlandse bedrijven. Ook is er een groot verschil in oppervlakte cultuurgrond, veelal ingezet voor de teelt van eigen veevoer. De Deense varkensbedrijven zijn met gemiddeld 66 ha veruit het grootst, maar ook in Nedersaksen en Bretagne hebben de varkensbedrijven gemiddeld veel grond ter beschikking.

Rentabiliteit en inkomens lopen uiteen

De verschillen in de opbrengsten/kostenverhouding tussen de landen zijn niet groot. België en Spanje springen er in positieve zin uit. In België is dit vooral het gevolg van de hogere opbrengstprijs (ander varkensras met een beter vleestype) en in Spanje van de lage productiekosten per eenheid afgeleverd product. Met name de kosten van arbeid en gebouwen zijn in Spanje vrij laag. Bij de opbrengsten/kostenverhouding is Nedersaksen, met kleine bedrijven en daardoor relatief hoge arbeidskosten, de uitschieter aan de onderkant. De Deense bedrijven profiteren van de opbrengsten van hectare-toeslagen voor granen. Mede daardoor realiseren ze relatief lage voerkosten en een hoge toegevoegde waarde. De inzet van arbeid en kapitaal wordt in Denemarken echter voor een groter deel door derden geleverd dan in de andere regio's,

waardoor een relatief groot deel van de toegevoegde waarde moet worden uitbetaald. Hierdoor resteert toch geen hoger inkomen dan in andere regio's.

Weinig subsidies voor Nederland

Ook de gesloten varkensbedrijven in Nedersaksen kregen een substantieel subsidiebedrag voor de geteelde granen, waardoor de voerkosten relatief laag zijn. In Nederland en België waren de ontvangen subsidies in de meeste jaren vrijwel nihil. In boekjaar 1999/00 had de Belgische veehouderij echter te maken met de dioxine-crisis, waarvan ook de varkenshouderij ernstige schade ondervond. Als compensatie voor de overgenomen varkens kregen de Belgische varkenshouders een schadevergoeding die gemiddeld 9% bedroeg van de totale opbrengsten in 1999/00.

België scoort hoog op gezinsinkomen

In de jaren negentig was het gezinsinkomen per gezinsarbeidskracht (GAK) in België veruit het hoogst van de onderzochte regio's (figuur 1). De Nedersaksische varkensbedrijven sluiten de rij, terwijl Denemarken en Nederland qua inkomen met circa 30.000 euro per GAK tot de middenmoters behoren. Ze blijven het opkomende Spanje net voor. De daling van het gemiddelde gezinsinkomen in de periode 1995-1999 ten opzichte van 1990-1994 was voor Nederland duidelijk groter dan in andere landen. In Denemarken en de Bretagne was het gemiddelde gezinsinkomen in beide perioden vrijwel gelijk. Verwacht wordt dat de gezinsinkomens in Nederland door de kostenstijgingen en toenemende concurrentie meer onder druk zullen komen dan in andere EU-landen.

